

Het is met trots dat we u dit eerste Infoblad Mediation in Strafzaken kunnen aanbieden. Lees het voorwoord van Judith Uitermark op bladzijde 2.

INHOUD

- p.2 Voorwoord Infoblad MiS
- p.3 Waarom Mediation in het Strafrecht?
- p.6 Cijfers en Grafieken
- p.9 Interview met Patricia Struijs
- p.13 Aanmelden doe je zo
- p.17 Welke delicten lenen zich?
- p.18 Contactgegevens

COLOFON

Redactie Infoblad:

Judith de Best
Marieke Hendriks
Jacqueline van Rijn
Judith Uitermark
Marlène Panis (hoofdredacteur)

Om je aan te melden voor het Infoblad
en voor opmerkingen of vragen:
infodesk-mediation@rechtspraak.nl

Voorwoord Infoblad MiS

Het is met trots dat we u dit eerste infoblad Mediation in Strafzaken kunnen aanbieden. In de afgelopen drie succesvolle pilotjaren is in zes arrondissementen 2294 keer een mediation aangeboden in strafzaken. Van de daadwerkelijk opgestarte zaken slaagde maar liefst 78%. Het betrof veelvoorkomende zaken van geweld (huiselijk geweld, uitgaansgeweld, gewone en zware mishandelingen) bedreigingen en berovingen op straat, maar ook bijzondere zaken, zoals een poging moord en een cybercrimezaak. Ook zien we steeds vaker dat mediation in verkeerszaken wordt ingezet. Bij de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Veiligheid en Justitie besloot de Tweede Kamer begin december 2016 dat mediation in strafzaken ook in 2017 mogelijk moest blijven. Er werd 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld. Daarmee kunnen officieren van justitie en rechters nu in alle arrondissementen 1660 zaken aanmelden bij de mediationbureaus. Voor slachtoffers en verdachten is de mediation gratis. Naar verwachting zal dat leiden tot 1000 gestarte mediations. Als de slaagcijfers constant blijven, betekent dat 780 zaken met een geslaagd resultaat. Meestal zijn verdachte en slachtoffer dan een daadwerkelijke confrontatie met elkaar aangegaan en is er onder begeleiding van een deskundige, onafhankelijke MfN-mediator gesproken over het strafbare feit waar verdachte van wordt verdacht. Ik noem het confrontatie want het is confronterend om zo'n gesprek aan te gaan en het vergt heel wat moed om dat te durven. Van beide kanten! Maar het is vooral ook een dialoog. Anders dan in de rechtszaal kan er een gesprek plaatsvinden tussen verdachte en slachtoffer en kunnen vragen beantwoord worden. Dat klinkt zo eenvoudig, maar het gaat om iets heel wezenlijks. Vaak is het kunnen stellen van die ene vraag (waarom heb je juist mij beroofd in het park?) en het antwoord daarop, een belangrijke stap naar leedverwerking. Een slachtoffer van een beroving gaf aan dat niet alleen haar tas maar ook haar gevoel

van veiligheid was gestolen en dat zij dat door de mediation weer teruggekregen had. Verdachten geven aan dat zij in mediation verantwoordelijkheid konden nemen voor hun daad en tegelijk ook konden laten zien dat zij meer zijn dan alleen de persoon die iets slechts gedaan heeft. De vele zaken die ik inmiddels zag, maken dat ik kan zeggen dat mediation in strafzaken een middel is om in bepaalde zaken echt maatwerk te kunnen leveren. Het is vervolgens aan de officier van justitie of de rechter om te bepalen hoe de strafzaak zal eindigen. OM en ZM hebben in de pilots samengewerkt waarbij we als doel voor ogen hadden om te bezien of mediation in strafzaken een vaste plaats in het strafrechtarsenaal verdient. Ik ben er na drie jaren van overtuigd dat dat zo is en hiermee bijgedragen wordt aan maatschappelijke effectieve rechtspraak in strafzaken. Meer over in welke zaken mediation is ingezet en hoe dat in zijn werk gaat (zonder al te veel vertraging) leest u in dit eerste infoblad. We hopen dat u zich laat inspireren om strafzaken ook eens vanuit dit oogpunt te bekijken.

door: Judith Uitermark,
*Landelijk ZM-Coördinator
Mediation in Strafzaken,
tevens strafrechter in de
rechtbank Noord-Holland*

Waarom Mediation in het Strafrecht?

Mediation is een extra betekenisvolle interventie die in een strafzaak kan worden ingezet. Het is géén alternatief voor de strafzaak. De rechter of de officier van justitie beslist na de mediation wat er met de strafzaak gebeurt. Slachtoffer en verdachte hebben de mogelijkheid om afspraken te maken, het kan zorgen voor vermindering van angst bij slachtoffer, inzicht geven in elkaars handelen, betere verwerking, dialoog en herstel van de relatie. Voor het strafproces heeft mediation voordelen: het kan recidive voorkomen en indien de mediation tot een overeenkomst heeft geleid, is mogelijk minder zittingstijd en voorbereiding nodig voor de behandeling van de zaak. In beginsel lenen alle soorten delicten zich voor mediation. In veel gevallen bestaat er een relatie tussen verdachte en slachtoffer. Dit is echter niet noodzakelijk.

WETTELIJKE GRONDSLAG:

Artikel 51h Wetboek van Strafvordering

1. Het openbaar ministerie bevordert dat de politie in een zo vroeg mogelijk stadium het slachtoffer en de verdachte mededeling doet van de mogelijkheden tot bemiddeling.
2. Indien een bemiddeling tussen het slachtoffer en de verdachte tot een overeenkomst heeft geleid, houdt de rechter, indien hij een straf en maatregel oplegt, daarmee rekening.
3. Het openbaar ministerie bevordert bemiddeling tussen het slachtoffer en de veroordeelde, nadat het zich ervan heeft vergewist dat dit de instemming heeft van het slachtoffer.
4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld betreffende bemiddeling tussen het slachtoffer en de verdachte of tussen het slachtoffer en de veroordeelde.

Welke zaak is geschikt?

- Alle strafzaken (jeugd-, en volwassenezaken) kunnen worden aangemeld.
- Criteria die in ieder geval gelden zijn:
  - Verdachte erkent aandeel in het feit en staat positief tegenover de mogelijkheid van mediation **(uitgebreid te toetsen door Mediationbureau, pas als verdachte instemt wordt slachtoffer benaderd)**;
  - Delict heeft impact op slachtoffer;
  - Indicatoren om te toetsen of een zaak zich leent zijn: komen verdachte en slachtoffer elkaar in de toekomst tegen, en/of lost bestraffing het onderliggende probleem op? Naarmate de zaak zwaarder is kunnen andere indicatoren van overwegend belang zijn zoals bijvoorbeeld herstel van rechtsgevoel bij het slachtoffer of afspraken over schadevergoeding.

Wat als er schade is?

De vraag of er schade is en/of een vordering benadeelde partij is ingediend, komt als vast onderdeel van de mediation aan bod. Afspraken over schadevergoeding (materieel/immaterieel) kunnen worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Schadevergoeding kan op een voor betrokkenen passende manier worden vastgesteld. Ook andere vormen van schadevergoeding dan financiële compensatie kunnen worden afgesproken. Dit is maatwerk, zo kan er bijvoorbeeld worden gewerkt door de verdachte ten behoeve van het slachtoffer. Indien nodig kan in de mediation een deskundige worden ingeschakeld om een advies in te brengen over de (hoogte van) de schadevergoeding.

De mediator gaat niet op de stoel van de officier van justitie of rechter zitten.

De officier van justitie, RC, rechter of raadsheer blijft verantwoordelijk voor de uiteindelijke eindbeslissing over de afdoening en/of de op te leggen straf. Het mediationbureau en de mediators bespreken dit ook nadrukkelijk met de betrokken partijen. Wel houdt degene die verantwoordelijk is voor de afdoening, ingevolge het derde lid van artikel 51h Sv, rekening met de uitkomst van de geslaagde mediation. In de overeenkomst kunnen verdachte en slachtoffer opnemen hoe ze wensen dat de zaak wordt afgedaan, maar ook dan blijft de verantwoordelijkheid over de te nemen beslissing in de strafzaak bij de verwijzende instantie (de rechter of de officier van justitie).

Vrijwilligheid

Deelname aan mediation is voor verdachte én slachtoffer vrijwillig. Als een van de partijen het mediation-aanbod niet wil aannemen, of tijdens de mediation zich wil terugtrekken dan wordt over de reden hiervan geen terugkoppeling gegeven aan de verwijzer.

NB1: Deelname aan mediation kan niet vooraf als bijzondere voorwaarde voor sepot worden opgelegd.

NB2: De uitkomst van de mediation zal worden meegewogen in de uiteindelijke afdoening. Bij een (voorwaardelijke) veroordeling of voorwaardelijk sepot kan als bijzondere voorwaarde gelden dat verdachte de afspraken nakomt die in de vaststellingsovereenkomst zijn afgesproken.

SCHADE AAN DE BOB BUS

Twee jongens krijgen het in de BOB-bus aan de stok met de buschauffeur.

Er ontstaat een woordenwisseling en de buschauffeur zet de jongens eruit.

De buschauffeur en de passagiers zien vervolgens de twee jongens aan de buitenkant voor ruim 2.000,- euro schade aanrichten. Een van de twee jongens wil graag een gesprek met de buschauffeur. Die jongen vindt het niet ok wat hij heeft gedaan, maar vindt ook dat de buschauffeur hem niet uit de bus had mogen zetten. Hij en zijn vriend hadden immers een blowtje en slokje teveel op en een beetje 'klieren' moet dan kunnen.

In de mediation hoort hij dat het voor de buschauffeur de tweede rit was. Hij hoort ook dat de bus automatisch vergrendeld wordt als er tegen de deur wordt getrapt. Dan kan de bus niet meer verder rijden. De buschauffeur vertelt dat hij van het incident een paar nachten wakker heeft gelegen en ook nog bang was dat hij zijn baan weer kwijt zou raken.

De jongen betuigt zijn oprechte spijt. Hij snapt nu ook waarom de bus niet weg kon rijden.

De vader van de jongen bevestigt dat hij het als vader en oud-voetbaltrainer erg vindt dat zijn eigen zoon een publieke dienstverlener heeft belaagd.

De buschauffeur zegt dat hij na het mediation-gesprek met een veel beter gevoel langs de bewuste bushalte zal rijden. Deze conclusies worden in een eindovereenkomst vastgelegd, door beide partijen ondertekend en via het mediationbureau teruggestuurd naar de rechter.

HUISELIJK GEWELDZAAK

Verwijzer: Rechter Commissaris

De man en de vrouw hebben ca. 5 jaar een relatie gehad, zij hebben samen een dochter van 1 jaar. De relatie is sinds 3 weken uit, de man heeft zijn dochter sindsdien niet meer gezien. Hij wil graag omgang met zijn dochter, vrienden van de man 'bemiddelen' in deze kwestie, de vrouw heeft laten weten dat geregeld zal worden, dat hij zijn dochter bij een familielid zal kunnen ontvangen. Het lijkt hem te lang te duren. Hij gaat naar het huis van de vrouw en belt aan. De vrouw laat de man weten dat hij op dat moment niet welkom is. Daar neemt de man geen genoegen mee. Hij kan de flatwoning binnenkomen doordat iemand het gebouw verlaat en dan loopt hij door naar de voordeur van de woning en belt aan. De vrouw doet niet open. Zijn dochter komt naar de deur. Hij praat met zijn dochter door de brievenbus. Dan wordt het meisje door de vrouw van die plek weggehaald. De man gaat niet weg; hij begint, staande met zijn rug tegen de voordeur, met zijn hakken tegen de deur te schoppen. Op een gegeven moment blijkt dat de deur hierdoor ontzet is en dat deze niet meer open of dicht kan. De vrouw verwacht haar andere 6-jarige dochter uit school. Om die reden gaat de vrouw in op het aanbod van de man buitenom, via het balkon, in de woning te komen om de deur te repareren. Het lukt de man niet de deur te repareren. Dan gaat hij weg om, zonder dat de vrouw hiervan weet, een slotenmaker regelen. Later komt hij weer, ditmaal tegen de wil van de vrouw, via het balkon terug in de woning. Hij is samen met de vrouw in de keuken en neemt zijn dochter op schoot. De man wil omgangsafspraken maken. De vrouw vraagt hem weg te gaan, zij vindt dit niet het juiste moment. In de woning (woonkamer) is tevens aanwezig de 12-jarige zoon van de vrouw (het meisje van 6 is bij burens ondergebracht als blijkt dat de deur niet te openen was). De man gaat niet weg, er ontstaat een ruzie waarbij de man met het kind in zijn ene arm de vrouw met geweld tegen de koelkast duwt. De vrouw doet eerst nog net alsof zij de

politie gaat bellen in de hoop dat de man ophoudt en weggaat. Hij gaat echter door, dan besluit de vrouw de politie te bellen, die kort daarop arriveert en de man meeneemt. De vrouw doet aangifte van mishandeling. Een letselverklaring wordt opgemaakt. De man wordt in verzekering gesteld. De man vraagt de rechter-commissaris of mediation mogelijk is. De RC gaat akkoord, mediation wordt voorgesteld aan de vrouw, de man wordt met een contactverbod heengezonden. De vrouw stemt na enige aarzeling in met mediation. Tijdens de aparte intakegesprekken laten zowel de man als de vrouw weten graag goede afspraken over de omgang te willen maken.

In het gezamenlijke mediationgesprek biedt de man de vrouw zijn excuses aan. Hij zegt dat hij het betreurt dat hij die dag naar haar huis is toegegaan. Zijn intentie was juist het heel goed te doen: door bijvoorbeeld niet zelf met de sleutel die hij nog in zijn bezit had naar binnen te gaan maar door aan te bellen. Hij geeft aan dat hij de schade aan de deur wenst te vergoeden. Het enige dat hij wilde was zijn dochter zien en goede omgangsafspraken maken. De vrouw heeft in het gezamenlijke gesprek aangegeven hoe veel verdriet en schade hij haar, haar zoon en hun dochter heeft aangedaan. Tevens hoe moeilijk zij het heeft met de uitingen op facebook van de man. Partijen zijn overeengekomen dat de man de schade aan de deur volledig zal vergoeden. Daarnaast neemt de man ook de schade op zich van bezittingen van de man, die de vrouw van het balkon had gegooid toen de man door de politie werd meegenomen. Partijen hebben, in aanloop naar een mediationtraject waarin zij een ouderschapsplan gaan opstellen, een aantal voorlopige afspraken rond de omgang met het kind gemaakt. Daarnaast is in de vaststellingsovereenkomst vastgelegd dat de man, als hij weer in een dergelijke situatie verzeild dreigt te raken, de vaardigheden zal toepassen die hij geleerd heeft op een eerder door hem gevolgde agressie-regulatietraining.

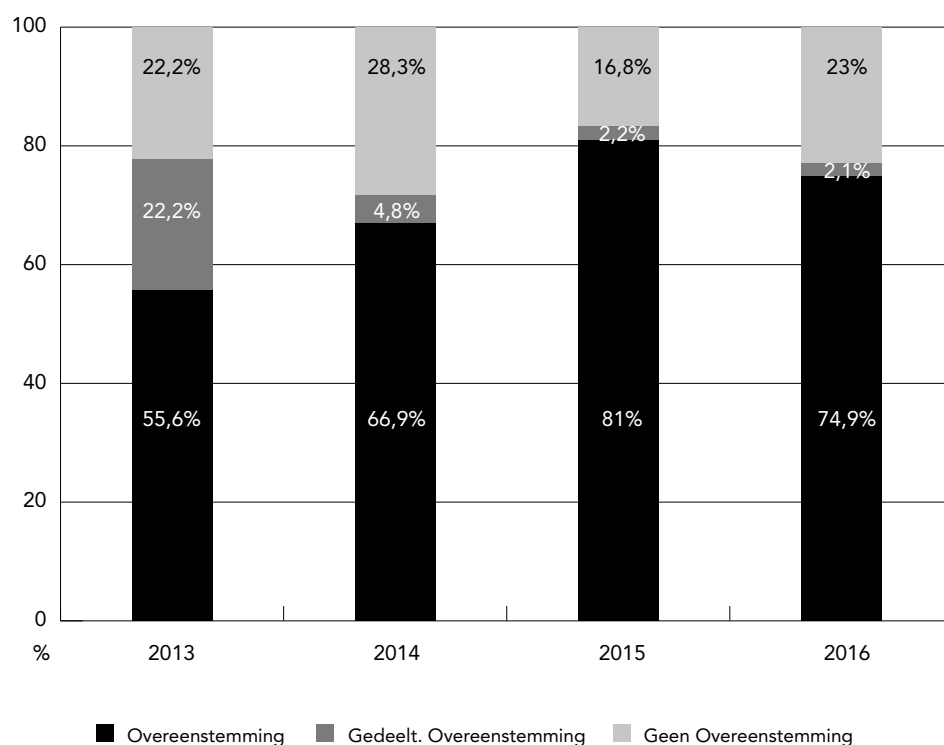
Cijfers en Grafieken

Overzicht Mediation in Strafrecht van start t/m 31 december 2016

Locatie	Aanmeldingen						Totaal	Naar Resultaat					
	Rechtbank	officier van justitie (Niet ZSM)	Advocaat	ZSM	Huiselijk geweld zaken	Art. 12 Sv		Mediationbureau	Niet gestart	In behandeling	Geslaagd met overeenkomst	Geslaagd geen overeenkomst	Niet geslaagd
Amsterdam	39	35	0	296	73	4	447	298	128	4	124	18	24
Breda	14	22	10	198	30	0	274	163	69	7	66	3	18
Den Bosch	8	181	6	64	4	9	272	155	95	2	41	2	15
Den Haag	33	1	3	412	26	0	475	298	102	28	114	12	42
Noord Holland	50	42	10	295	59	0	456	261	105	0	125	11	20
Rotterdam	32	12	8	296	22	0	370	211	70	5	105	0	31
Totaal generaal	176	293	37	1561	214	13	2294	1386	569	46	575	46	150

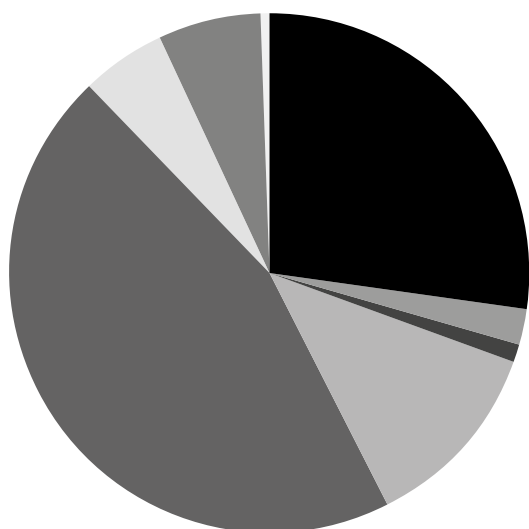
2294 zaken aangemeld: hiervan zijn 908 zaken naar het SIB gegaan in de pilotperiode.

Overeenstemmingspercentages per jaar (2013-2016)

Cijfers en Grafieken

Mediation in strafzaken naar zaaksoort in %
(2013-2016)

- Straf - Anders
- Straf - Geweld tegen dienstverleners
- Straf - Mishandeling
- Straf - Vernieling
- Straf - Diefstal
- Straf - Huiselijk geweld
- Straf - Verkeer
- Straf - 12 Sv

Anders: vooral bedreiging en belediging.

VERKEERSOVERTREDING MET DODELIJK SLACHTOFFER

Verwijzer: officier van justitie

Een bestuurder van een personenauto rijdt een 16-jarige bromfietser aan terwijl hij een afslag neemt. Deze komt heel ongelukkig ten val en raakt daarbij een verkeerspaal. De jongen gaat zitten en doet zijn helm af, de bestuurder snelt naar hem toe en belt 112. Snel daarna verliest de jongen het bewustzijn. Hij overlijdt in de ambulance onderweg naar het ziekenhuis.

Bureau Mediation benadert de verdachte. Hij wil wel in gesprek met de ouders van het slachtoffer, hoewel hij het heel eng vindt (zijn vrouw gaat mee als steun); de ouders van het slachtoffer willen wel mediaten omdat ze de bestuurder graag willen zien en vragen hebben.

Er vinden eerst afzonderlijke gesprekken plaats; met de verdachte en zijn vrouw, en met de ouders van het slachtoffer. Daarna hebben twee gezamenlijke gesprekken plaatsgevonden. Bij het laatste gesprek heeft zich ook nog een broer van het slachtoffer aangesloten. De gezamenlijke gesprekken waren heel emotioneel, maar zowel verdachte als nabestaanden gaven aan dat zij ze heel waardevol vonden. Verdachte heeft excuses kunnen maken, aan kunnen geven dat hij het allemaal verschrikkelijk vindt (heeft zelf ook een zoon) en dat hij nog steeds veel last heeft van de gebeurtenis. Hij heeft kunnen vertellen wat er precies is gebeurd en wat het slachtoffer nog gezegd en gedaan heeft. De nabestaanden gaven aan dat ze er troost uit konden halen te horen wat er precies gebeurd was, dat ze de persoon van verdachte konden zien, te zien dat hij er ook veel verdriet om had, en hem vragen konden stellen.

INBRAAK BIJ DE BUREN

Verwijzer: kinderrechter

Een minderjarige verdachte heeft samen met een andere jongen ingebroken in het huis van zijn burens tijdens hun vakantie. Hij maakt gebruik van de sleutel die de burens aan zijn ouders in bewaring gaven.

De jongens maken een flink aantal goederen buit en verkopen deze aan een De burens zijn zeer geschokt dat hun buurjongen bij deze diefstal is betrokken.

De gedupeerde burens geven bij Slachtofferhulp aan in gesprek te willen met de buurjongen om hem te zo laten weten wat dit feit met hen heeft gedaan.

De verdachte heeft bekend en toont zich bereid om mee te werken.

Er vinden eerst afzonderlijke gesprekken plaats tussen verdachte, de slachtoffers en de mediator en daarna volgt een gezamenlijk gesprek tussen de slachtoffers, de verdachte buurjongen en zijn moeder onder leiding van de mediator. De slachtoffers vertellen de buurjongen welke impact de inbraak en het verlies van hun spullen op hen heeft, hoe hij hun vertrouwen heeft beschaamd en dat zij zich zelfs zo ongemakkelijk voelen in hun woning dat zij hebben besloten te verhuizen. De verdachte krijgt gelegenheid van zijn kant spijt te betuigen en biedt aan de schade te vergoeden. De afspraken over de schadevergoeding komen in een vaststellingsovereenkomst. In deze overeenkomst verzoeken de slachtoffers de rechter om het schadebedrag te matigen tot de helft van de schade omdat zij de andere helft op de medepleger willen verhalen. Alle deelnemers zijn tevreden over het resultaat, voor de burens is de zaak hiermee wat betreft deze verdachte afgedaan en hoeft de buurjongen geen straf meer als hij zijn betalingsafpraak maar nakomt. De mediation is geslaagd. Maar strafeis en oplegging van straf blijft ook bij een geslaagde mediation een zaak van het OM en de rechter.

In deze zaak gaat de zitting als volgt:

De officier van justitie eist, gelet op de overeenkomst, een lagere werkstraf dan zij anders had gedaan (100 uur, in plaats van 120 uur, waarvan 40 voorwaardelijk) en zij vordert dat de vordering benadeelde partij wordt afgewezen, ervan uitgaande dat de buurjongen zijn afspraak nakomt. De raadvrouw vraagt verdachte schuldig te verklaren zonder oplegging van straf en eveneens de vordering benadeelde partij af te wijzen. De kinderrechter legt uiteindelijk een lagere werkstraf op dan geëist (100 uur waarvan 60 voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar). De kinderrechter wijst wel de vordering benadeelde partij toe tot het bedrag dat de slachtoffers en verdachte tijdens de mediation zijn overeengekomen. Ook legt hij de schadevergoedingsmaatregel als extra waarborg voor de slachtoffers op. Argument hiervoor: de vaststellingsovereenkomst heeft geen executoriale titel.

Interview met Patricia Struijs

Interview met Patricia Struijs, van 2001 tot 2006 strafrechter bij de rechtbank in Den Bosch en vanaf 2007 in Breda. Zij heeft tijdens de pilot bij rechtbank Zeeland-West-Brabant ervaring opgedaan met mediation in strafzaken en verwezen vanaf zitting.

Met de deur in huis....in welke zaken stel je als rechter mediation voor?

Zaken waarvan je weet dat partijen toch met elkaar door moeten. Je kunt het onderliggende probleem negeren en uitsluitend de strafzaak aanpakken, maar daarmee los je het onderliggende probleem niet op. Bijvoorbeeld als partijen op een of andere manier een relatie met elkaar hebben zoals een burger met de overheid, burens die allebei niet willen verhuizen, ex-partners met kinderen. In dat soort zaken is het de moeite waard om te kijken of ze - met hulp van buiten - toch met elkaar verder kunnen. Met elkaar verder kunnen is dat ze zoeken naar een werkbare relatie. Als dat lukt, is het de moeite waard geweest om de zaak aan te houden in afwachting van de uitkomst van de mediation.

Hoe verhoudt mediation zich tot het strafproces?

Het strafrecht gaat uit van het dossier en een beoordeling van het strafbare feit waarvan iemand wordt verdacht. Maar met het vaststellen van het strafbare feit en het opleggen van een straf is de kern van het probleem vaak niet opgelost. Vaak werkt het strafrecht dan zelfs averechts. Bv. bij een burenruzie zal verdachte de volgende keer denken: "als jij mij denkt te pakken door aangifte te doen, dan zal ik jou op dezelfde manier te pakken nemen". In plaats dat het opleggen van een straf iets heeft opgelost is het probleem geëscaleerd. In het strafrecht kun je aan het onderliggende probleem maar heel weinig doen. Je kunt het alleen aanhoren en een straf opleggen die past bij het strafbare feit. Door in deze situaties naar mediation te verwijzen hoop ik dat partijen naar het eigen gedrag en naar elkaars gedrag gaan kijken en een manier vinden om in de toekomst zonder problemen met elkaar verder te kunnen. In die specifieke gevallen kan mediation

daarom bijdragen aan een duurzame oplossing voor het onderliggende probleem en ook verdere problemen in de toekomst voorkomen. In het strafrecht is de beoordeling van de zaak in een wettelijk kader neergelegd. Er is een dossier, wat staat op de tenlastelegging (tll)? Heeft verdachte het gedaan ja of nee, en zo ja, wat is een passende straf..... Door alleen de strafzaak te beoordelen die tijdens de zitting voorligt en een passende straf op te leggen bereik je niet altijd dat de kern van het probleem wordt aangepakt. Je hoopt dat je in die zaken met mediation wel het probleem in de kern kunt aanpakken en dat het op langere termijn wel de rust brengt voor iedereen.

Hoe ga je om met eventueel calculerend gedrag van verdachte? Toets je of verdachte echt in gesprek wil of het alleen doet om de rechter te plezieren en dus in de hoop dat de straf lager zal uitvallen?

Ja, ik toets wel of iemand daadwerkelijk bereid is om het mediationstraject in te gaan. De zitting en de dreiging van de strafzaak kan daarbij de aanzet geven voor mensen om anders om te gaan met het probleem. Juist die druk kan maken dat mensen eerder bereid zijn mee te werken aan een oplossing dan wanneer die druk er niet is, maar dat is geen probleem. Deelname aan mediation blijft immers vrijwillig; als in het gesprek met de mediator blijkt dat er alleen sprake is van "schone schijn" komt de zaak gewoon weer terug op zitting. Je bent dan weer terug waar je begonnen bent. Ik vertrouw er ook op dat tijdens het mediationstraject door "schone schijn" wordt heen geprikt; als uiteindelijk iemand niet wil meebewegen komt dat er in die mediation ook wel uit.

Op zitting toets ik wel of mediation zin heeft door met verdachte te bespreken dat het in mediation niet alleen gaat om zijn verhaal maar dat hij ook bereid moet zijn om naar zijn eigen gedrag te kijken, mee te bewegen en te zoeken naar een oplossing. Bijvoorbeeld door bereid te zijn het probleem van twee kanten te bekijken en misschien water bij de wijn te doen. Ik probeer dan

een aanzet te geven door met verdachte te bespreken dat hij zich moet realiseren dat hij niet alléén de regels kan maken en eisen kan stellen. En dan nog, als iemand "ja" zegt, garandeert dat niets. Je toetst en probeert een zetje in de goede richting te geven. Je kunt niet in iemands hoofd kijken. Als iemand "ja" zegt tegen mediation omdat hij het gevoel heeft dat er bij de rechter wat te winnen is en ik hou de zaak aan om mediation een kans te geven en het lukt niet, dan valt iemand vanzelf door de mand. Verdachte die spijt heeft en een excuusbrief schrijft, dat zien we ook. Je weet nooit of dat authentiek is, of om iets te winnen. Je hebt met mensen te maken en met allerlei omstandigheden waar je rekening mee moet houden.

Hoe ga je om met afspraken die zijn vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst?

Als mediation is gelukt en er is een overeenkomst dan moet je daar volgens mij iets mee. Als ik geen rekening zou houden met de overeenkomst geeft dat verdachte het gevoel dat alle inspanningen in het mediationtraject hem in de strafzaak niks hebben opgeleverd en bestaat de kans dat de inhoud van de overeenkomst daarmee ook ongedaan wordt gemaakt, waardoor de onenigheid als het ware opnieuw wordt opgerakeld.

Als het is gelukt om het conflict op te lossen, vraag ik me bovendien af hoeveel belang het slachtoffer of degene die aangifte heeft gedaan nog hecht aan het opleggen van een straf. Met andere woorden: wat voegt een straf nog toe vanuit het oogpunt van de aangever? Als uit de overeenkomst blijkt dat partijen er samen uit zijn gekomen, is de vraag wat dan nog een passende straf is, gelet ook op de tll. Heeft verdachte meebewogen en meegezocht naar een oplossing en zijn ze er samen uit gekomen? Dat kan belangrijker zijn dan dat ik daar nog een straf bij opleg.

Hoe kijk je aan tegen mediation in zaken waarbij jeugdigen zijn betrokken?

Ik doe geen jeugdzaken, maar als ik die wel zou doen, zou ik wel eerder aan mediation denken vanwege het pedagogisch effect. Ook voor jeugdige verdachten

heeft het een ander effect, dan afgestraft te worden, als hij van iemand hoort wat de ander is aangedaan en wat de consequenties zijn van zijn gedrag.

Zijn er zaken waarin je nooit aan mediation zou denken?

In heel veel strafzaken is mediation niet aan de orde. In veel zaken ontkent de verdachte. Dan kom je niet toe aan "verantwoordelijkheid laten nemen voor het eigen gedrag".

Stel de advocaat van verdachte zegt op zitting dat hij graag wil dat je artikel 51h Sv toepast? Hoe ga je daarmee om?

We (ik) denk(en) wel drie keer na voor we naar mediation verwijzen en daarvoor de strafzaak gaan aanhouden. Ik zou dan vragen aan de advocaat: "Heeft u met verdachte overlegd? Waarom denkt u dat mediation kan slagen? Wat heeft verdachte al gedaan om met aangever in gesprek te komen?" Op zitting wil ik overtuigd worden. Dat is ook een efficiency -overweging: als de zaak eenmaal op zitting staat ga ik niet zomaar aanhouden. Al begrijp ik wel dat de zitting soms écht een laatste zetje kan zijn om iemand wél te laten bewegen. Dan kom ik weer terug op wat ik in het begin zei: mediation moet ook een breder doel dienen dan "alleen vriendjes worden". Er moet uitzicht zijn op de definitieve oplossing van een probleem in plaats van dat je iemand steeds weer terug op zitting ziet. Dan kan verwijzen naar mediation met het doel een finale oplossing te bereiken, in plaats van nog meer woede en verdere escalatie, júíst uit oogpunt van efficiency zinvoller zijn dan een "normale" afdoening op zitting.

Als strafrechter kun je er niet verantwoordelijk voor zijn dat alle mensen die iets met elkaar hebben gehad weer vriendjes worden. Het is belangrijk om dat voor ogen te houden. Er is een grens aan wat je binnen de functie die je hebt kunt doen. En ook dat heeft met efficiency te maken. Soms is het ook prima om iets te laten voor hoe en wat het is. Soms is de engel er al uit als de zaak op zitting komt. Bijvoorbeeld bij stalking van een ex-partner, tegen de tijd dat de zaak op zitting komt is

dat allang opgehouden. De situatie is weer tot rust gekomen. Wat voegt het dan nog toe om met de andere partij in gesprek te gaan? Heeft mediation dan nog meerwaarde?

Hoe kijk je bij een niet gelukte mediation naar verdachte als hij weer op zitting staat?

Dan blijft de kale strafzaak over. Dan zet ik de knop om en ga ik de strafzaak behandelen. In een strafzaak is mediation niet iets waar je recht op hebt. Ik ga me ook niet mengen in de discussie waarom mediation niet is gelukt en wiens schuld dat is.

Als het wel lukt houd ik daarmee rekening in de straf. Niet zozeer als beloning, maar omdat ik denk dat alle partijen, en de maatschappij, daar beter mee af zijn

De meeste zaken worden vooraan in het straftraject vanaf de ZSM-tafel aangemeld. Jij zit als rechter 'achteraan' in het straftraject. Hoe kijk je daar tegenaan?

Het uitgangspunt van de rechter is anders dan dat van de officier van justitie en/of het OM. Als een zaak op zitting staat toetst de rechter wat er in de tll staat. Stel dat de ene buur de andere bij een geëscaleerde burenruzie heeft geslagen. Als ik dan op zitting hoor dat de klap het gevolg is van een ruzie die al jaren speelt, dan geeft dat degene die geslagen heeft nog steeds niet het recht om de buurman te slaan, maar als dan het verweer is dat hij heeft teruggeslagen en dat de buurman begon en dat hij zich beroept op "noodweer" zit ik in een andere positie dan de officier van justitie, die voor de vraag of een zaak zich leent voor mediation niet gebonden is aan de vraag of een zaak te bewijzen is. Als ik ga aanhouden voor mediation wil ik een reële kans zien dat beide partijen bereid zijn om water bij de wijn te doen en verantwoordelijkheid willen nemen. En dan mogen de verhalen niet te ver uit elkaar liggen. Als ze allebei een ander verhaal vertellen is dat een contra-indicatie voor mediation omdat ik dan moet beoordelen of wat in de tll staat wettig en overtuigend kan worden bewezen. Als ik neig naar vrijspraak zal ik nooit naar mediation verwijzen omdat ik vind dat ik daarmee mijn positie als rechter misbruik. In dat geval

geef ik hoogstens mee dat als geen van beide burens gaat verhuizen ik opnieuw problemen voorzie in de toekomst. Meer kan ik op dat moment niet doen.

In een zelfde situatie kan de officier van justitie in het voortraject wel iets met deze zaak. Voor het OM is naast de beoordeling "of iemand het wel of niet heeft gedaan en of dat strafbaar is" ook veiligheid van de samenleving van belang. Dan kan mediation soms bijdragen aan een duurzame en echte oplossing. Een zaak is bij de rechter veel meer gejuridiseerd dan wanneer de zaak nog bij het OM is. De rechter is heel erg aan de strafzaak gebonden. Het strafprocesrecht moet worden toegepast en er zijn efficiency-aspecten die meewegen. Het OM heeft in elke zaak ruimere mogelijkheden om een voor die zaak geschikte aanpak te kiezen in de richting van een oplossing, lossen van de strafzaak, en veel meer in de richting van maatschappelijk belang. Maar dan nog, als er écht iets in te winnen valt, voor de verdachte en het slachtoffer én voor de maatschappij, én er is een reële kans dat de zaak in één keer goed wordt opgelost en niet meer bij de rechtbank terugkomt, dan heeft verwijzen naar mediation zeker een meerwaarde.

Wat zou je tegen je collega strafrechters willen zeggen?

Denk eens wat vaker aan mediation. We zitten zo in het stramien van pv-dagvaarding-zitting-straf.

Denk eens wat vaker: "Zou deze zaak zich er voor lenen en meer oplossen dan een straf zou doen?"

Ook als mediation mislukt is het nog steeds de poging waard geweest. Je kunt niet vooruit lopen op het resultaat van mediation. Bovendien is er, ook als het traject niet succesvol wordt afgerond, misschien toch ergens een zaadje geplant, waardoor de verhouding tussen partijen verbeterd is of er een ingang gevonden is om verder te kunnen. Soms gaat zo'n proces met vallen en opstaan, dat hoort erbij. Sommige mensen hebben meer tijd nodig om tot inzicht te komen en/of naar zichzelf te kijken.

VAN EEN BETONNEN STOEL NAAR EEN ZITZAK

Verwijzer: rechter tijdens PR-zitting

Twee agenten gaan naar een melding die als eenvoudig wordt doorgegeven. Op de locatie aangekomen, lijkt het incident inderdaad duidelijk en heerst er ogenschijnlijk een rustige sfeer.

Als een van de vrouwelijke verdachten gevraagd wordt mee te gaan naar het bureau voor verhoor, weigert zij onverwacht. Zij gaat schelden en schreeuwen.

Daarop komen een aantal andere personen uit een huis, waarna het volledig escaleert. Beide politiemannen worden op een gewelddadige manier aangevallen (en overvallen) en raken gewond.

Thuis aangekomen blijkt het fysieke geweld ook psychisch veel impact gehad te hebben op de twee politiemannen. In hun werk werden zij op een negatieve manier door de gebeurtenis gehinderd. Ook in hun privéleven is de ervaring intens voelbaar gebleven.

Beide agenten stonden open voor een dialoog en confrontatie met diegenen die zich ten opzichte hen zo hebben laten gaan. Zij gaven aan ook tegen de confrontatie op te zien en waren gespannen over wat de verdachten zouden zeggen, hoe zij zouden reageren. Alsof ze op een betonnen stoel zaten.

Twee van de drie verdachten stonden volledig open voor een gesprek. Er is mediation georganiseerd. Toen de verdachten tijdens het gezamenlijk gesprek van de agenten hoorden wat voor impact de gewelddadige gebeurtenis op hen had en heeft, werden ze hierdoor oprecht geraakt

De verdachten hebben hun kant van het verhaal gedaan en verteld waarom het zo uit de hand liep, wat hun bijdrage was aan de escalatie en dat het ook hen - achteraf – heeft gechoqueerd wat zij aan hadden gericht. Het gebeurde volgens hen niet met voorbedachte rade.

De verdachten gaven aan vooral geschrokken te zijn omdat zij zichzelf – ook tot hun eigen verrassing – van gewone hardwerkende burger tot verdachte hadden gedegradeerd: verdacht van openlijk geweld, eenvoudige mishandeling, belediging en het belemmeren van een ambtshandeling.

Zij boden oprecht hun excuses aan. De slachtoffers hebben deze excuses geaccepteerd. Ook is een financiële schadeloosstelling ter compensatie van gemaakte kosten afgesproken. De politieagenten toonden zich hierbij grootmoedig en vroegen niet het onderste uit de kan. De agenten gaven aan dat het opleggen van een straf naast de mediation voor hen niets zou toevoegen. Dat is opgeschreven in de overeenkomst.

Aan het einde van de mediation zat iedereen er een stuk rustiger bij. De dialoog heeft de slachtoffers erkenning opgeleverd. Ze werden gehoord en begrepen. Eén agent gaf in zijn korte en duidelijke samenvatting aan wat het gesprek voor hem heeft betekend: rust.

Dit gold ook voor de verdachten. Zij hebben hun verhaal kunnen doen, laten zien wie zij daadwerkelijk zijn en hun verantwoordelijkheid genomen. Dezelfde avond hebben de verdachten de overeengekomen bedragen naar de slachtoffers overgemaakt.

Aanmelden doe je zo!

In welke fase van de procedure meld ik aan?

Aanmelden kan in elke fase van het strafproces, zolang nog geen afdoeningsbeslissing is genomen, in eerste aanleg, (OM-fase/RC/RB), en/of tweede aanleg (Gerechtshof).

Veel zaken komen van de ZSM-tafel van het OM. Maar ook buiten ZSM om, bij de rechter-commissaris/raadkamerbehandeling of op een terechtzitting kan door procespartijen, de officier van justitie of de Rechter de mogelijkheid/wenselijkheid van mediation aan de orde gesteld worden. De beslissing over het wel of niet inzetten van mediation wordt **altijd** genomen door het OM, de Rechtbank of het Hof ((officier van justitie/RC/Rechter/Raadsheer).

Hoeveel tijd zit tussen de datum waarop het strafbare feit is gepleegd en de aanmelding?

De tijd tussen de datum waarop het strafbare feit is gepleegd en aanmelding van de zaak bij het mediationbureau, kan variëren van enkele dagen of weken, een aantal maanden, of soms langer.

Voor zaken waarbij jeugdigen zijn betrokken lijkt te gelden dat hoe minder tijd is verstreken tussen de datum van het incident en aanmelddatum, hoe groter de kans is op acceptatie van het mediationaanbod. Jongeren vergeten snel en willen door met hun leven.

Wie kan aanmelden?

Alle betrokken procespartijen kunnen een zaak aanmelden. Als het verzoek van (de advocaat) van verdachte of andere procespartij komt, kan per mail of telefonisch contact worden opgenomen met het mediationbureau met naam en zaaknummer en daarbij het verzoek of het mediationbureau kan onderzoeken of mediation mogelijk is. Het mediationbureau neemt contact op met degene die over de zaak kan beslissen.

De officier van justitie, RC of rechter beslist/bepaalt of mediation ook wordt ingezet.

Waar kan ik een zaak aanmelden?

Alle zaken worden aangemeld bij het mediationbureau van de betreffende rechtbank. De contactgegevens staan op bladzijde 18 van dit Infoblad.

Hoe meld ik aan?

Vanuit het OM: per mail met als bijlage een zo volledig mogelijk ingevuld aanmeldformulier.

Vanaf de zitting kan contact opgenomen worden met het mediationbureau. De mediationfunctionaris kan meteen een informatief intakegesprek voeren met verdachte en, als die aanwezig is, ook met het slachtoffer/aangever. Als het slachtoffer/de aangever niet op zitting aanwezig is, wordt later contact opgenomen.

Welke informatie heeft het mediationbureau nodig?

Voor zaken die door het OM worden aangemeld is een uniform aanmeldformulier ontworpen. De contactpersonen bij het OM zullen er voor zorgen dat de verwijzers over dit formulier kunnen beschikken. Voor zaken die vanaf zitting worden aangemeld kan contact opgenomen worden met het mediationbureau. Er kan direct een intakegesprek plaatsvinden of de zaak kan schriftelijk worden aangemeld. In overleg kan hetzelfde aanmeldformulier worden gebruikt of een ander formulier. Als er gegevens ontbreken, zal het mediationbureau die opvragen.

Wie neemt contact op met verdachte en slachtoffer/aangever om het mediationaanbod te bespreken?

Vaak heeft de verwijzer de mogelijkheid van deelname aan mediation al met verdachte en slachtoffer/aangever besproken of is door de politie of slachtofferhulp de mogelijkheid van mediation al geopperd. Toch onderzoekt het mediationbureau **altijd** ook nog zelf of verdachte en slachtoffer/aangever het mediationaanbod willen accepteren.

Kan ik vooraf overleggen of een zaak zich voor mediation leent?

Ja, met de mediationfunctionaris of met de contactpersoon van het OM kan altijd vooraf besproken worden of een zaak zich voor mediation leent. Ook met algemene vragen over MiS kan contact opgenomen worden met het mediationbureau.

Mediation duurt maximaal zes weken.

De mediation duurt vanaf het moment van aanmelden tot het bericht van beëindiging, maximaal zes weken. De mediationgesprekken zelf nemen meestal twee dagdelen in beslag. Het mediationbureau bewaakt de termijn, in ieder geval als er een zittingsdatum of andere beslisdatum bekend is.

Wat zijn de kosten van mediation?

Voor verdachten en slachtoffers/aangevers is mediation in de strafzaak gratis. De mediators krijgen per zaak een vaste vergoeding uitbetaald uit de door het Ministerie van V&J ter beschikking gestelde gelden voor 2017.

Wie benadert de mediator?

Zodra een zaak start, benadert het mediationbureau de mediator(s). Vaak worden mediators in duo aangesteld.

Kan elke mediator een strafzaak aannemen?

Nee. Altijd wordt een (onafhankelijk) mediator ingezet, die aan door de rechtspraak en OM gestelde kwaliteitseisen voldoet. Die eisen zijn: MfN-registermediator, én ingeschreven bij de Raad van Rechtsbijstand én bij een gecertificeerd opleidingsinstituut de specialisatie mediation in strafzaken hebben gevolgd.

Hoe kom ik op de hoogte van het resultaat van de mediation?

Als een mediation niet start, informeert het mediationbureau de verwijzer en eventuele andere betrokkenen zo snel mogelijk. Als de mediation is gestart geeft de

mediator zo snel mogelijk na beëindiging van de mediation aan het mediationbureau door wat het resultaat van de mediation is. De mediator vermeldt of de mediation is geslaagd, met of zonder vaststellingsovereenkomst, en of er afspraken zijn gemaakt over de schade. Het mediationbureau informeert de verwijzer en stuurt met het beëindigingsbericht ook een kopie van de ondertekende startovereenkomst mee en – als die er is – de ondertekende vaststellingsovereenkomst.

De mediation is geslaagd? En dan?

De vaststellingsovereenkomst wordt in het strafdossier gevoegd. Dit is het enige openbare stuk uit de mediation. Wat verder tijdens de mediation is besproken is in alle gevallen vertrouwelijk en geheim.

De officier van justitie of RC of rechter beslist daarna over afdoening van de strafzaak en zal de vaststellingsovereenkomst laten meewegen bij de vervolgbeslissing en/of de strafoplegging.

De mediation is niet gestart of niet geslaagd, wat nu?

Dan wordt de zaak "op normale wijze" afgedaan.

DE TASJESROOF

Een vijftal jongens, allen onder de 16 jaar, ontmoeten elkaar in een Amsterdams park. Eén van de jongens heeft een fles rum bij zich. En hoewel twee van de jongens eigenlijk nooit alcohol drinken, besluiten ze nu toch met elkaar de rum te drinken. Het gesprek komt op het onderwerp "snel geld verdienen". Er zijn wat opties, onder andere de tasjesroof. Geen van allen heeft ervaring, maar de ideeën maken hen overmoedig. Op een gegeven moment komt mevrouw Z. aanfietsen met haar tas over haar schouders. De jongens houden haar aan en proberen haar tas af te pakken. Geen van de jongens had op zoveel weerstand gerekend. Mevrouw Z. is heel sterk en probeert in haar eentje de 5 jongens van haar af te krijgen. Uiteindelijk delft ze toch het onderspit. Eén van de jongens heeft haar tas en ze rennen hard weg. Op dat moment komt er een echtpaar aangelopen die hun hond uitlaten. Ze snellen mevrouw Z. te hulp. Dan gaat de man met hond achter de jongens aan. Twee zijn er snel gevonden, de politie wordt gebeld en de jongens gaan naar het bureau. Ook de andere jongens die er die avond bij waren zijn snel opgespoord. Eigenlijk was iedereen het erover eens: dit was wel heel fout wat er die avond was gebeurd. Waar ze het niet over eens waren was over het aandeel dat ze in het gebeuren hadden gehad. Eigenlijk kon niemand zich van zichzelf voorstellen dat hij getrap of geschopt zou hebben toen mevrouw op de grond lag. Terwijl mevrouw meende dat ze met zijn vijven haar hadden aangevallen. Een van de advocaten van de jeugdige verdachten vraagt of mediation een optie. De jongens willen wel. Ze vinden wel dat ze een aandeel hebben of een bepaalde mate van schuld voor wat er met die mevrouw is gebeurd. Ze hadden ook niet kunnen drinken en de mevrouw gewoon door kunnen laten fietsen. Mevrouw Z. zegt meteen ja als haar een aanbod mediation wordt gedaan. Ze heeft vragen aan de jongens, ze heeft hen ook wat te melden en ze wil haar schade vergoed zien.

Mevrouw Z. heeft onder begeleiding van de mediator eerst een 5-tal individuele gesprekken met de jongens die allen een ouder bij zicht hebben. In die gesprekken stelt ze persoonlijke vragen om zich een beeld te kunnen vormen van de jongens. Aansluitend volgt een gesprek met alle jongens, hun ouder, mevrouw Z. en de mediator. Z. vertelt dat ze het heel erg vindt wat die jongens hebben gedaan die avond. Ze voelde zich altijd veilig in de stad, ze woont er graag. Dat gevoel is weg. Ze is nu steeds op haar hoede als ze groepjes jongens ziet. Ze vindt het ontzettend stom wat deze jongens hebben gedaan. Ze zitten allemaal op school, ze doen het goed, dan ga je toch geen crimineel worden! In haar zeer nabije omgeving heeft ze mee-gemaakt hoe slecht met jongens kan aflopen als ze eenmaal met de verkeerde vriendjes meelopen. Haar verhaal hierover maakt indruk op iedereen. Aan het eind van de mediationbijeenkomst vraagt ze een vergoeding van haar schade: de medische onkosten, verlies aan geld en spullen, maar ook smartengeld voor het gevoel van onveiligheid dat er na de roof is ontstaan.

DE MOSKEEZAAK

De voorzitter van een moskee doet aangifte van bedreiging door P. Die ochtend vond er een incident plaats in de moskee. De voorzitter sprak P. hier op aan en P. riep toen "wacht maar, ik maak jullie allemaal dood!" De voorzitter is bang voor P. Hij kent hem niet, hij komt pas een klein jaar in de moskee, sinds hij zich bekeerd heeft tot de islam. P. ziet er ook wat anders uit dan de gemiddelde moskeebezoeker met een Arabische achtergrond. De politie doorzoekt de woning van P. en vindt daar geen wapens. P. begrijpt er niets van, hij is een vredelievende man en zou nooit iemand doden. Hij heeft dat wel iets geroepen in de richting maar dat kwam omdat hij ontzettend boos was. Hij voelt zich gediscrimineerd in de moskee.

De medewerkster van SHN praat met de voorzitter van de moskee en stelt mediation voor. De voorzitter vindt dat ie vanuit zijn functie wel een gesprek moet aangaan met mensen uit zijn geloofsgemeenschap. Maar hij twijfelt, met P. is volgens hem echt iets niet in orde, hij vindt het ook eng met P. te gaan praten. Toch stemt de voorzitter in met mediation als hij hoort dat P. al heeft aangegeven dit graag te willen. Nadat de voorzitter en P. ieder apart met de mediator hebben gesproken volgt een gezamenlijk gesprek. De voorzitter ziet nu dat P. erg zijn best doet om een goed moslim te zijn en dat P. een gevoelige en eenzame man is. De andere moskeebezoekers spraken P. regelmatig aan op fouten die hij maakte bij zijn bezoeken aan de moskee.

P. ervaarde die opmerkingen niet als adviezen, maar het voelde alsof ze hem er niet bij wilde hebben.

De voorzitter en P. maken afspraken op welke wijze P. zijn moskeebezoek weer kan hervatten en dat P. voortaan naar de voorzitter komt als er zich iets voortvalt. De voorzitter en P. zijn beiden erg opgelucht en kussen aan het eind van de bijeenkomst.

MISHANDELING

Het slachtoffer is een zestigplusser en de verdachte is nog net minderjarig. Op een parkeerterrein ontstond een woordenwisseling tussen partijen, waarbij verdachte tegen de auto van aangever sloeg en verdachte na te zijn vastgepakt door aangever, een vuistslag in het gezicht van aangever heeft gegeven. Het mediationbureau heeft telefonische intakes gehad met partijen. Bij de mediator zijn twee afzonderlijke gesprekken en een gezamenlijk gesprek gefaciliteerd. Het gezamenlijk gesprek heeft op een neutrale locatie plaatsgevonden. De mediation is geslaagd. In de overeenkomst is o.a. vastgesteld dat verdachte oprecht spijt heeft betuigd, welke is aanvaard door de benadeelde. Verdachte doet een aantal voorstellen, zoals bv. tuinbladeren opruimen bij benadeelde. Benadeelde reageert dat dat niet nodig is, dat hij het gebaar waardeert en dat hij blij is met het gezamenlijk gesprek. Verder staat in de overeenkomst dat verdachte aan de slag gaat met een cursus, therapie, om beter te leren omgaan met zijn emoties. Partijen stellen gezamenlijk vast dat de zaak naar tevredenheid is besproken en afgewikkeld en dat zij beide geen behoefte hebben aan voorzetting van de strafzaak.

Welke delicten lenen zich?

In principe lenen alle delicten zich met een slachtoffer.

Te denken valt onder andere aan:

- Diefstal/Verduistering
- Vernieling
- Mishandeling/Geweldpleging
- Bedreiging
- Beroving
- Huiselijk geweld/overtreding contactverbod
- Huisvredebreuk
- 12 Sv
- Verkeersongevallen
- Geweld (verbaal/fysiek) tegen hulpverleners
- Stalking/Belaging/Cyberpesten
- Belediging/Smaad/Laster/Discriminatie
- Ontvoering/Wederrechtelijke vrijheidsberoving/
onttrekking ouderlijk gezag
- Poging doodslag/Dood door schuld
- Fraude/Valsheid in geschrifte

PESTEN EN GEPEST WORDEN

Wat was er aan de hand?

Een middelbare scholier komt met een wond aan zijn gezicht en een scheur in zijn jas de school binnengelopen. De rector laat zijn ouders bellen en adviseert hem aangifte te doen.

Hij heeft namelijk bij de bushalte voor de school klappen gekregen van een medeleerling op school.

De verdachte wordt die avond door de politie meegenomen voor verhoor.

Hoe is het opgelost?

De jongens krijgen een mediationaanbod. Het blijkt dat het slachtoffer de verdachte een paar jaar geleden heeft gepest.

Zelf dacht hij niet dat het zo erg was, maar de gepeste jongen denkt daar anders over. Ze bespreken samen wat is voorgevallen.

Het slachtoffer kan begrijpen dat de verdachte dacht dat hij opnieuw begonnen was met pesten. Ze ontdekken al pratend ook dat een van hun gezamenlijke vriendinnen de boel aardig heeft lopen opstoken. Ze concluderen allebei dat het incident niet nodig was geweest. Het slachtoffer zegt dat hij het niet nodig vindt dat de andere jongen vervolgd wordt. Dat willen ze laten weten aan de officier van justitie. En eigenlijk vinden ze ook dat de rector hen beter meteen bij elkaar had kunnen roepen. Dan had de aanleiding voor het incident meteen opgehelderd kunnen worden. Ze besluiten dat via de mediators aan de school te laten weten.

Hun ouders krijgen alsnog onenigheid over de schadevergoeding aan de jas. Ook dat conflict wordt in de mediation opgelost.

Contactgegevens

E-mailadressen van mediationbureaus

Rechtbank Noord-Holland:

mediationbureau.rb-nho@rechtspraak.nl

Rechtbank Gelderland, locatie Arnhem en gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, locatie Arnhem:

mediation.rb-gel.arnhem@rechtspraak.nl

Rechtbank Gelderland, locatie Zutphen:

mediationbureau.zutphen@rechtspraak.nl

Rechtbank Amsterdam:

mediationbureau.rb.amsterdam@rechtspraak.nl

**Rechtbank Zeeland-West-Brabant:
(zowel locatie Breda als locatie Middelburg)**

mediation.breda.zwb@rechtspraak.nl

Rechtbank Oost-Brabant en gerechtshof Den Bosch:

mediation.denbosch@rechtspraak.nl

Rechtbank Midden-Nederland:

mediationinstrafzaken.RB-MNL@rechtspraak.nl

Rechtbank Den Haag:

mediation.rb.denhaag@rechtspraak.nl

Gerechtshof Amsterdam:

mediation.hof.amsterdam@rechtspraak.nl

Rechtbank, locatie Rotterdam:

mediationbureau.rotterdam@rechtspraak.nl

Mediationbureau, locatie Dordrecht:

mediationbureau.rb.dordrecht@rechtspraak.nl

Rechtbank Overijssel (locaties Almelo en Zwolle):

mediation.rb-ove.zwolle@rechtspraak.nl

MEER LEZEN / ZIEN?

documentaire: De Friese bakermat van het herstelrecht; een ode aan professor Bianchi

https://www.npo.nl/fryslan-dok/01-04-2017/POW_03284228

slachtoffer ernstig verkeersongeval vergeeft dader

<https://pauw.vara.nl/media/354711>

documentaire "Als ik je zie dan groet ik je" van Julia Roeselaarse en verhaal erachter:

https://www.npo.nl/2doc/28-10-2015/KN_1674210

<https://www.sass.nl/project/gerelateerd/julia-roeselaarse/>

Herstelrecht; regie terug naar de samenleving

<https://www.youtube.com/watch?v=fbLDWodJ6SQ>

uit: Tijdschrift Conflicthantering, jaargang 11, 2016, nummer 5, thema Strafrecht:

Ervaringen van mediators in strafzaken

http://www.tijdschriftconflicthantering.nl/site/afgeschermd/artikel_detail/20126240.html